

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS AMŽIAUS PAGRINDU UAB „SAVIEČIŲ ŪKIS“ DARBO SKELBIME TYRIMO

2023 m. sausio 16 d. Nr. (22)SI-7)SP-6
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau vadinama ir Tarnyba) 2022 m. lapkričio 30 d. buvo gauta informacija apie tai, kad interneto tinklalapyje www.skelbiu.lt patalpintas darbo skelbimas, kuriame nurodoma, jog UAB „Saviečių ūkis“ (toliau – Bendrovė) siūlo darbą mėsinių galvijų priežiūros darbuotojui (toliau vadinamas ir Skelbimu).

Skelbime rašoma, kad darbas siūlomas asmenims iki 50 metų amžiaus.

2022 m. gruodžio 5 d., vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 24 str. 3 dalimi, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė (toliau – lygių galimybių kontrolierė) pradėjo tyrimą dėl galimo Lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio pažeidimo.

Vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, lygių galimybių kontrolierė 2022 m. gruodžio 21 d. raštu Nr. (22)SI-7)S-603 kreipėsi į Bendrovės vadovą ir paprašė motyvuotai paaiškinti, koku teisiniu pagrindu Skelbime yra nurodytas reikalavimas dėl kandidatų amžiaus; ar į Skelbimu siūlomas pareigas yra priimami tik nurodyto amžiaus asmenys (jei taip, koku teisiniu pagrindu); kas ir kieno nurodymu parengė ir išplatino Skelbimą; nurodyti į pareigas kandidatavusių asmenų amžių; informuoti, ar į siūlomas pareigas darbuotojas jau yra priimtas (jei taip – nurodyti jo amžių).

Taip pat prašyta pateikti ir kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t è:

2023 m. sausio 2 d. Tarnyboje gautas Bendrovės atsakymas, kuriuo aiškinama, jog „skelbime darbas siūlomas kandidatams iki 50 metų amžiaus neturi jokio teisinio pagrindo“ (citos kalba netaisyta). Skelbimą patalpino Bendrovės direktorė. Į pareigas kandidatavo vienintelis žmogus, kurio amžius – 24 metai. Vienintelis kandidatavęs asmuo priimtas pagal terminuotą sutartį (mėnesiui laiko).

Bendrovės atsakyme pabrėžta, kad amžiaus reikalavimas nurodytas dėl klaidos.

Bendrovė taip pat informavo, kad iš darbo Skelbimo nedelsiant pašalino reikalavimą dėl kandidatų amžiaus.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Bendrovė, interneto tinklalapyje www.skelbiu.lt patalpindama Skelbimą, kuriame nurodoma, kad siūlomas darbas mėsinų galvijų priežiūros darbuotojui, ir pažymima, kad siūlomas darbas asmenims iki 50 metų amžiaus, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio nuostatų, pagal kurias skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 4 ir 7 punktuose nustatytus atvejus.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, kurios III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypač dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių

pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu.

Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtinę teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos.

Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne

tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 9 dalyse.

Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad 2022 m. lapkričio 18 d. interneto tinklalapyje www.skelbiu.lt Bendrovė paskelbė Skelbimą, kuriame nurodoma, kad siūlomas darbas asmenims iki 50 metų amžiaus.

Tyrimo metu Bendrovė informavo, jog neriboja asmenų galimybių užimti siūlomas pareigas. Reikalavimas dėl kandidatų amžiaus Skelbime buvo nurodytas dėl klaidos. Į pareigas kandidatavo vienintelis žmogus, kurio amžius – 24 metai. Šis asmuo yra priimtas į darbą Bendrovėje pagal terminuotą sutartį (mėnesiui laiko). Bendrovė pranešė, jog vis dar ieško kandidatų į Skelbime nurodytas pareigas, o reikalavimą dėl kandidatų amžiaus jau pašalino.

Skelbime buvo nurodyta, kad siūlomas darbas asmenims iki 50 metų amžiaus, tačiau Bendrovė nepateikė paaiškinimo dėl Skelbime nurodyto amžiaus reikalavimo pagrindimo.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 7 punkto nuostatas, tiesiogine diskriminacija nėra laikomi tokie atvejai, kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų tam tikra žmogaus savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, o šis tikslas yra teisėtas ir reikalavimas yra proporcingas. Atsižvelgiant į tai, kad nėra objektyvių priežasčių, galinčių lemti tai, jog Skelbimu siūlomos darbo funkcijos sietinos su jas atliekančio asmens amžiumi, nėra pagrindo teigti, kad šias darbo funkcijas galėtų atlikti tik asmenys iki 50 metų amžiaus, taigi šiuo atveju amžius nėra būtinas (neišvengiamas) ir lemiamas profesinis reikalavimas.

Konstatuotina, kad Bendrovė Skelbimu nepagrįstai išskyrė vieną asmenų amžiaus grupę (iki 50 metų). Šiais veiksmais Bendrovė padarė Lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio reikalavimų pažeidimą.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 6 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Įspėti Bendrovę dėl padaryto lygių galimybių pažeidimo.
2. Su sprendimu supažindinti Bendrovę.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė